

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN GALACIA

---

1 ¹U Pablo ne, ndiyu ihyan iyehnse che chihco ye vederihquentyon tāh che co apóstol, te a Dihvo vo Jesucristo mān, Dendiohs Chida, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo vān tenāhn mān. ²Nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, che vate ne yahn yahn Galacia, u nduco nducoyaca dihno vo che chenan ye muhn nducó, dirún nuhn caca cuh, dechuh nuhn yahn ne.

³Dendiohs Chida mān, Dihvo vo Jesucristo mān, din yahino ye nchuhn, din ye che ndāhcā cuachtenan ne. ⁴A Dihvo vo Jesucristo che chihco mendāhn ye ihyan chih ye cāva nunde yuhn vo, ndedevahn ye uvo vān ihyan nunde nduhcā che nahm Chido vo Dendiohs, ⁵ihyan min che va che ndeva nducoyaca ihyan yavenān ye numacuahn ro. Tihcā co.

Va qma nān no ndudo cāva che ndevahn ihyan

⁶Ama rahn inó che nduco nun racondāh vedāme nchuhn Dendiohs, ihyan min che tendāhnun ye uvo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo che yahino ye uvo. Mān ne, riquendi ne tāma nān ndudo. ⁷Ndiyu che va tāma nān ndudo ndah, ate che tahque ri ne, vate ihyan che redetohnan ye ino nchuhn, nahm ndacorun ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁸Adecoduhno ihyan che cuahndudo ye tāma nān ndudo che ndiyu ndudo che rahndudo nuhn, rihnevan nchuhn ne, ihyan

min ne, va che conda ye, andahre u o qama ángel che caca ye vahchetero. ⁹Nduhcq che chicuáhn nchuhn ro menn ne, mn ne, ndaconan ntihyon yán tama yune. Adecoduhno ihyan che cuahndudo ye tama nn ndudo che ndiyu ndudo che a chitahno nchuhn ne, ihyan min ne, va che conda ye.

¹⁰U ne, hua rinúhn che co yeno ihyan iyehnse nducó, te che rinúhn ne, che co yeno Dendiohs. Ndete che núhn che co yeno ihyan iyehnse nducó ne, nde hua co conán nn ntion yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹¹Dihno, nahⁿ che codevano nchuhn te ndudo ndah che cahndudó, chihnevan ne ne, ndiyu vededevano yahn ihyan iyehnse, ¹²te nde qama ihyan iyehnse ne, hua chicuahn ye u. Che rahndudó ne, mn Dihvo vo Jesucristo te ye, checadinó.

¹³A checadino nchuhn nduhcq ihyan u ro menn cuahn che chitahnó dama nduco ihyan nación yahn Israel. Din tán nduco ihyan yahn Dendiohs, rihco che decuihnó ihyan. ¹⁴Nduhcq che ritahno ihyan nación yáhn Israel ne, u che tahque quendahhnán che co nducoyaca combiero yáhn, te numa inó quendí costumbre yahn ihyan ndico yáhn. ¹⁵Ate Dendiohs ne, tendahnnun ye u numacuahn vedeyahino yahn ye, ne chihco vih ye u nde ro che metah cuhndeyán. ¹⁶Ndq ro che nahⁿ ye ne, dechuh ye Daya ye nn, te cuande ye ndudo yahn ye u cava che cuahndudó vn ihyan nación chenahn. Cuahn che tihcq chi ne, hua cháhn chiqueruné nde qama ihyan, ¹⁷nde hua cháhn yn Jerusalén chendihcheró ihyan che tahque menn ndi ye apóstol che co u. Tahque ndah ne, cháhn yn yahn Arabia. Chihno min ne, ndaconán yn Damasco.

¹⁸Nde chihno ino nduyo ne, tuhme cháhn yn Jerusalén che ndihcheró Pedro, ne quenán nduco ye ntihyon ro.

¹⁹Atenn ihyan min nduco Jacobo, dihno Dihvo vo Jesucristo, ndihcheró ihyan. Hua ndihcheró ihyan apóstol chenahn.

²⁰Nde nn Dendiohs ne, ndudo cuqaco che dirún yahn nchuhn.

²¹Adive ne, cháhn yn yahn Siria mn, yn yahn Cilicia mn. ²²Tahn min ne, dihno vo che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che vate ye estádo yahn Judea ne, hua rendihche ye u. ²³Che devano ye yáhn ne, atenn che rente ihyan che a u che din tán ro menn me nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo mn, che rahndudó ndudo che rihco che decuihnó ro menn me mn, ²⁴ne rendeva ye yavenn Dendiohs cavá.

Pablo ne, nevahnecun ihyan apóstol chenahn ihyan

2 ¹Chihno ndichecun nduyo ne, cháhn tama yune yan Jerusalén nduco Bernabé, ne quendá Tito. ²Cháhn, te checadinó te tihcá nahm Dendiohs. Min ndo dama deman ihyan che ndinan ye yahn yaco, ne necah quandé ihyan yahn ndudo ndah che rahndudó van ihyan nación chenahn. Tihca dín, te nahm cadiñó deh cahma ye yahn ntíyon yáhn, a cochihve o hua. ³Nde Tito che nduco se u, andahre sahn tama nación se, ate hua din ye fuerza che conan seña sahn. ⁴Ama o sahn che redin ca se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn ndeh chenda se min, rano se nuhn, nahm cua cuando se nuhn dehco che vateman ino nuhn, ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, te nahm se che ndaconan quendi nuhn ley che dirun Moisés, din che denduh ino nuhn. ⁵Ate nde tah hua tumacah nuhn yahn sahn chahn, te rendedecadino nuhn cava nchuhn, ne hua cah yune nuhn che tihdenan se costumbre ndico nan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

⁶Me ihyan ndinan chahn ne, a ndinan ye o hua, chemin ne, nde hua cuando yáhn, te Dendiohs ne, dama no rendihche ye nducoyaca ihyan. Ihyan chahn ne, metah nde ama nan ndudo che quendudonan devano ye che va che cacuahn ye u. ⁷Tahque ndah ne, tumacadino ye che man Dendiohs nahm ye ntíyon u che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan nación chenahn nduhca che nahm ye Pedro che cuahndudo ye van ihyan nación yahn Israel. ⁸Nduhca che cah dito Dendiohs Pedro nan ntíyon van ihyan nación yahn Israel ne, tihcá cah dito ye u nan ntíyon van ihyan nación chenahn. ⁹Jacobo man, Pedro man, Juan man, ihyan chahn che ndinan ye, nducote tumacadino ye te numacuahn vedeyahino nte Dendiohs vederihquentiyon u ne, nevahnecun ye nuhn, u nduco Bernabé, ne nte cade ye che quendi nuhn cuahndudo nuhn van ihyan nación chenahn, ne man ye ne, quendi ye cuahndudo ye van ihyan nación yahn Israel. ¹⁰Atenan che chica ye nuhn ne, che din nuhn cuando cava ihyan chevah che vate ye min. Chemin ne, numacuahn vedeyeno dinahn.

Pablo ne, yahve ye Pedro min yan Antioquía

¹¹Adive cuahn che chahn Pedro yan Antioquía ne, tumacadinó che hua runecade ye, ne quenan cuma che

yahvé ihyan. ¹²A menan ne, reh ye dama nduco ihyan nación chenahn. Ate cuahn che nda ama o sahn che dechuh Jacobo ne, din vih ye, ametah cheh ye dama nduco ihyan chahn, te vah ye ihyan che riquendi ye redinahn ye ley che dirun Moisés. ¹³Nduco chemin ne, chihco ro ye che o nān o chende ye, ne nducoyaca ihyan nación yahn Israel che rendo dama ye min, nde Bernabé ne, dama chi ye nduco ye. ¹⁴Che tihca din ye ne, chihnde ro yahn ye che hua runecade riquendi ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Chemin che ráhn rí Pedro nān nducoyaca ihyan ndiyaco: “Di, che sahn nación yahn Israel di, a metah ro che dama ri nduco dihno vo ihyan nación chenahn, chihcoman costumbre yahn ihyan nación yehn. Mān ne, ¿taca che nahm din fuerza dihno vo ihyan nación chenahn che dinahn ye costumbre yahn ihyan nación yehn?”

*Ihyan nación yahn Israel mān, ihyan nación chenahn mān,
che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndevahn ye*

¹⁵Nuhn ne, ihyan nación yahn Israel nuhn, ndiyu ihyan nunde nuhn nduhcā ihyan nación chenahn. ¹⁶Ate devano nuhn che atenān che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo che ndeva Dendiohs uvo, ndiyu che dinahn vo ley che dirun Moisés. Chemin che nāhn nuhn ne, cava che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndotenan che dinahn nuhn che rihquentiyon ley min ne, chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo. Tihca din nuhn, te andahre dinahn ihyan che rihquentiyon ley min, ate hua cava chemin ndeva Dendiohs ihyan.

¹⁷Man che a chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, che nahm nuhn che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndete che quendah ro yahn nuhn che ihyan nunde nuhn nduhcā ihyan nación chenahn ne, ¿a cahquino vo cahmo vo che Dihvo vo quendihco ye nunde ne? Hua. ¹⁸Ama te a chihcomān nuhn ley che dirun Moisés ne, ndete che ndaconan nuhn dinahn nuhn che rihquentiyon ne, nduco chemin cahco ro nuhn che ihyan nunde nuhn. ¹⁹Cuaco che tihca, te u ne, a nān ley min tumacadinó che hua ndacá vederenchahco che dinahn vederihquentiyon yahn mān, che tahque ndah cochahtinó Dendiohs mān. ²⁰Anduhneca ndete che quenan yáh dama nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs. A

ihyan min che rihquentiyon ye u, ndiyu mán. A yahino ye u, ne chihco mendahn ye ihyan chih ye cāvá. Mán ne, nducuahn che redín ne, a yahn che ritahnó ihyan. ²¹Ndiyu che duche rinó vedeyahino yahn Dendiohs, ate hua co ndeva ye ihyan cuande yahn che dinahn ye ley che dirun Moisés, ne chemin che quenan cuma che chih Dihvo vo Jesucristo.

*Che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua
redotenan vo ley che dirun Moisés*

3 ¹Nchuhn dihnó che vate ne yan Galacia, a te cuande ndah nuhn nchuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenan yah ye. Ate man ne, ama tundo ndacondá ne, chitahno ne yahn ihyan che chihncgeh ye nchuhn, chihcoman ne che redinahn ne ndudo cuaco. ²Nahn che cuahete nchuhn ndedecadino ne. ¿A te Dendiohs Vaco Ndah yahn ye nchuhn yahn che dinahn ne ley che dirun Moisés, o te ye yahn che chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo? ³Hua co nchuhn chevah cā tundo. A quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn yahn che chitahno ne, ne hua ndahcā che ndevanān ne richahtino ne ley min. ⁴Ndete che cahcoman nchuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nde ama nān dehtenduh che a din Dendiohs nduco ne, hua cochihve yahn ne. Ate quenan inó che cochihve yahn nchuhn. ⁵Cuahn che redin Dendiohs che renun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, rinahn vederihno vān ne ne, ndiyu cāva che redinahn ne ley che dirun Moisés, te cāva che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

⁶Cua cuande ne nduhcā che chinahn nduco Abraham. Ihyan min ne, chitahno ye Dendiohs, ne cāva chemin no che nedin yahn Dendiohs ihyan. ⁷Cuedevano nchuhn te nducoyaca ihyan che ritahno ye Dendiohs ne, riquendi ye yune yahn Abraham. ⁸Nde a rāhn me ne, a ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs te ihyan nación chenāhn che cotahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. Ndudo ndah min ne, a ndudo che cah Dendiohs Abraham, rāhn ye tuhca: “Vedeyahino che quenan cumá ndoque ne, a namin che ndah yahn ihyan nducuahn nación.” ⁹Nducote tihcā ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan nduhcā che nedin yahn ye Abraham yahn che chitahno ye.

¹⁰Me nducoyaca ihyan che richahtino ye che ndevahn ye nduco che dinahn ye ley che dirun Moisés ne, va che conda ye, te nde ama ihyan hua cocha ye dinahn ye ley min. Va che conda ye, te a ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs tuhcā: “Nducoyaca ihyan che hua dinahn ye nducuahn che ndirun nān ley ne, va che conda ye.” ¹¹Nducote tihcā ne, a ndero ndi che nde ama ihyan hua tuno ye nān Dendiohs nduko che dinahn ye ley min. A namin no tun ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs tuhcā: “A ihyan che ritahno ye che ndedevahn Dendiohs ihyan, ndeva ye ihyan.” ¹²Ate hua tihcā ley che dirun Moisés, te chemin ne, rihquentiyon che dinahn ihyan ndiyu che cotahno ye. Chemin ne, a ndirun nān ley min tuhcā: “Ihyan che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon ley cuh ne, ndevahn ye.”

¹³Dihvo vo Jesucristo ne, a ndedevahn ye uvo, metah che conda vo nduhcā che rihquentiyon ley min. Mān ye chuhrihn ye menun vo, chi ye ye castigo che va che co vo. Chinahn nduko ye nduhcā che a ndirun nān Ndudo yahn Dendiohs tuhcā: “Nducoyaca ihyan che a ndinda ye ne, renan yāh ye.” ¹⁴Nduco tihcā ndedevahn ye uvo cāva che din ye che conahn ndudo che necāh Dendiohs Abraham cāva che ndah yahn ihyan nación chenāhn. Namin nduko tihcā ne, nducoyaco vo che ritahno vo ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo nduhcā che a cāh ye ndudo yahn ye.

¹⁵Dihnó, cua cuande nchuhn ejemplo cuh che ntihyon yán: Cuahn che redendah ihyan ama cāca, redin ye firma, rihco ye ne, nde ama ihyan hua co cāhca tān ye yahn, nde hua co ndedendah ye nduhcā che nahm ye. ¹⁶Me ndudo yahn Dendiohs che cāh ye Abraham nduko ndāta yahn ye ne, che ndirun che ndāta yahn ye ne, conahn che ama no ihyan nān ndāta yahn ye, ndiyu nducoyaca ye. Ihyan min ne, a Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷Cuedevano nchuhn te Dendiohs ne, cāh ye ndudo yahn ye Abraham, ne cāh dito ye. Me ley che dirun Moisés chihno cun ciento ndico ndiche nduyo adive ne, hua co che cāhca tān yahn ndudo min. ¹⁸Che cāh Dendiohs ndudo yahn ye Abraham che din ye che ndah nduko nducoyaca ihyan ne, conahn nduko ye yahn che tichā chi yeno Dendiohs ndiyu yahn che dinahn ye ley min.

¹⁹Nducote tihcā ne, co vate ihyan che ndedecadino ye: “¿Dehra cochihve ley che dirun Moisés tuhme ne?” Cuedevano

nchuhn te chihnde adive aten^{an} c^ava che chihco ro nunde yahn ihyan nde nd^a ro che n^an nd^ata yahn Abraham quendah ihyan min che a nente c^ade Dendiohs nduco Abraham yahn ye. Dechuh Dendiohs ángel, nd^ahco ye ley min t^ah Moisés c^ava ihyan yan. ²⁰A ndero ndi che chichihve Moisés yahn Dendiohs m^an, c^ava ihyan yan m^an. Namin a ndero ndi che Dendiohs che c^ah ye ndudo yahn ye Abraham ne, a ihyan min no tun che nd^ahco ye ley yahn ye t^ah Moisés. ²¹Andahre tihca, ate ley yahn ye che nd^ahco ye tah Moisés ne, ndiyu che rend^ahco c^ade ye ndudo che c^ah ye Abraham, te hua nedin yahn ye ihyan, ndevahn ye nduco che dinahn ye ley min. ²²Tahque ndah ne, rihco ro ley min che va che conda nducoy^aca ihyan, din nunde yahn ye. Tihc^a rihco ro ley min c^ava che ihyan che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva Dendiohs ihyan, nduhc^a che a necah ye ndudo yahn ye.

²³Numanahn che metah nd^a Dihvo vo Jesucristo, cotahno vo ihyan ne, chihco rino ley min uvo. ²⁴Anduhneca ndete che din ley min cu^ad^o uvo, tihyon yune uvo c^ava che cotahno vo ihyan min, nedin yahn Dendiohs uvo. ²⁵⁻²⁶Ate m^an che a nedin d^aya Dendiohs uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ametah rendotenan vo ley min. ²⁷Nducoy^aco vo che chedenune vo, nevahneun vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndo vo ihyan yahn ye. ²⁸M^an ne, nde hua redin yahn che nd^ahchenan vih vo. Dehve din yahn at^anoch^ahan ihyan yahn ye, a ihyan nación yahn Israel ye, o ihyan t^ama nación ye, a redin ye nt^ayon yahn ihyan, o redin ye nt^ayon yahn m^an ye, a nd^ahta ye, o ch^ahn ye. Hua dehve din yahn t^achan vo, te che ndichahtino vo Dihvo vo Jesucristo ne, a d^ama no nducoy^aco vo. ²⁹Nducote a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo ne, riquendi vo yune yahn Abraham, ne ndeva Dendiohs uvo nduhc^a che a necah ye ndudo yahn ye.

4 ¹Cua cuande nchuhn t^ama ejemplo: Ama sahn dihn che va che ndond^a t^ah se vedecuihca yahn chida se ne, numanahn che lihn ca se ne, rendihche ihyan sahn anduhneca mozo, andahre sahn min co yahn se nducuahn. ²Va ihyan che redin ye cu^ad^o sahn m^an, rendihche ye c^ava se m^an, nde nd^a ro che nd^ahco chida se dehtenduh yahn ye t^ah se. ³Atihnoca uvo, te ro che metah cotahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca chec^ahya uvo, riquendi vo

costumbre yahn ihyan ndico yuhn vo. ⁴Ate cuahn che tuno ro che a ndihco c̄a de Dendiohs ne, dechuh ye Dāya ye. Ihyan min ne, ndo ye ihyan iyehnse, chihndeyan ye, ne dinahn ye ley che dirun Moisés, ⁵c̄ava che nduco tihc̄a ndedevahn ye uvo yahn vederihquentiyon yahn ley min, ne nedin daya Dendiohs uvo. ⁶Man che a nedin dāya Dendiohs uvo ne, dechuh ye Vaco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya ye, conun chete chedave yuhn vo, ne covah tuhc̄a: “Ndih che Chidá.” ⁷Nducote tihc̄a ne, a ndero ndi che ndiyu ihyan vane uvo. A ndevahn vo, nedin dāya Dendiohs uvo, ne ndeva ye uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

*Pablo ne, rendedecadino ye c̄ava ihyan che
ritahno ye Dihvo vo Jesucristo*

⁸Ro menān me ne, vatechica vane nchuhn nān Dendiohs, nde hua devano ne che va ye, rendeva ne yavenān dehtenduh che ndere redin ne dendiohs yahn ne. ⁹Ate man che a nevahnečun ne Dendiohs, nedin yahn ye nchuhn ne, ɿtac̄a che ndaconan ne dinahn ne costumbre chemin chan che nde hua cochihve? ¹⁰Nchuhn ne, renevahnečun ne dehtenduh vihco man, rihco vih ne iyo man, nduyo man, che rāhco ne che cahnda. ¹¹Rendedecadino che a chinda ntiyon che dín vān ne, chicuáhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn.

¹²Dihno, nducote dāma chi vo nduko vih ro menān me ne, ricá nchuhn che quendi ne yune yáhn, cahcomān ne costumbre ndico nduhc̄a che a chihcomán. Quenan inó che dinahn ne che ricá nduhc̄a che din ne ro menān me. ¹³A devano nchuhn te yahn che chi cáh, che quenán yan vaco ne, ne chemin che ndāca yune che cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne. ¹⁴Andahre ndāca yune che ndāchenan nchuhn u yahn che cáh, ate hua din ne, nde hua chacondāh vedame ne u. Tahque ndah ne, nevahnečun ne u, ndihche ne u anduhneča ndete che ɿma ángel yahn Dendiohs u man, anduhneča man Dihvo vo Jesucristo u man. ¹⁵ɿA chinān nchuhn vedeyahino che chahtenan cuma ne nducó ro menān me ne? ɿma ndedecadino ne yahn cah che quenan ndutinán, nde a rino ne che tico ne ndutinān ne, te ne u. ¹⁶Man ne, ɿa racondāh vedame nchuhn u yahn che riyahvē nchuhn che cuahtechica ne nduhc̄a che nahm Dendiohs ne?

¹⁷Sahn che tihca rinun se nchuhn ne, ndiyu che yahino se nchuhn, te yahn che nahm se che cuacondah vedame ne nuhn, nevahnecun ne sahn. ¹⁸Codin nun ino nchuhn, codin ne che ndah cuahn dama, ndiyu deman cuahn che quenún van ne. ¹⁹Daya che yahinó nchuhn, ama rechuhríhn che rendedecadinó cava nchuhn, ne quendi chuhriñh nde nda ro che conan dinahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo nduhca che redin yahn. ²⁰Ama náhn ndete che a quenún van nchuhn, ne cacuáhn nchuhn nduco rino nduco ndah cava che conahn ne, te ama rendedecadinó cava ne.

Ejemplo yahn Agar nduko Sara

²¹Nchuhn che nahm nevahnecun ne ley che dirun Moisés, ¿a renahn ne nducuahn che rihquentyon ne? ²²Nán ley min ne, ndirun che Abraham ne, ndaca o daya ye. Ama se ne, chacoyáhn táhn decahya yahn ye che ndere quenan ye nduko te, ne táma se ne, chacoyáhn ihyan ndahta yahn ye. ²³Táhn decahya yahn ye ne, ndaca daya te yahn che din chihyo ye táhn. Ate ihyan ndahta yahn ye ne, ndaca daya ye yahn che a tihca necah Dendiohs ndudo yahn ye. ²⁴⁻²⁵Che tihca chi ne, covahn ama ejemplo che tuhca conahn: Nduh che o ihyan ndahta chahn ne, anduhneca o ndudo che chihco Dendiohs. Agar, táhn decahya che ndere quenan te nduko Abraham ne, anduhneca ley che cah Dendiohs Moisés min Cuete Sinaí, nación yahn Arabia. Ihyan van Jerusalén mán, ihyan chenáhn mán, che renevahnecun ca ley min ne, anduhneca sahn decuñh deman che chacoyáhn táhn min, che rihquentyon ihyan sahn. ²⁶Ate uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua tihchan vo, te quenan cuma che cuachtenan vo vahchetero. ²⁷Tihca, te a ndirun nán Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Di che hua rendaca daye, che nde hua devene deh che
renan yahn chete ndahta che racoyáhn ye,
co yene, nde tuno cuah yene,
te tahque yahn daya ndahta deman
che co ndahta che va incháhn ye.

²⁸Dihno, uvo ne, anduhneca Isaac, daya Sara, ihyan min che a necah Dendiohs ndudo yahn ye che va che cuhndeyan ye. ²⁹Cuedevano ne te ro menán me ne, sahn che chacoyáhn táhn decahya che ndere quenan te nduko Abraham ne, din tan

se nduco sahn daya Sara, sahn min che cah Vaco Nda yahn Dendiohs fuerza chaco se che ndaca ye sahn. Atihnoca man ro cuh, te ihyan che renevahnecun ca ye ley che dirun Moises ne, redin tan ye nduco uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

30 Ate dehve din yahn chemin, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuacondah vedame tahn decahya me nduco sahn daya te.” Atihnoca ihyan che renevahnecun ca ye ley che dirun Moises, te hua co cuande ye van ihyan yahn Dendiohs.

31 Dihno, nducote tihca ne, cuedevano ne te uvo ne, anduhneca daya Sara, ndiyu nduhca daya tahn decahya me.

5 ¹Dihvo vo Jesucristo ne, a ndedevahn ye uvo. Man ne, ametah nahn che cah rihn man vo uvo, quendi vo costumbre ndico che nevahnecun vo ro menan.

²U Pablo ne, riyahve nchuhn. Cuihcovan ne che cahma. Ndete che cuahnecun ne che conan seña nchuhn ne, nde hua cochihve yahn ne che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo.

³Namin rahn rí nchuhn tama yune te ihyan che cuahnecun ye che conan seña ihyan ne, quenan cuma che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon ley che dirun Moises. ⁴Duh nchuhn che rahco ne che ndeva Dendiohs nchuhn yahn che redinahn ne ley min ne, a chacondah vedame ne Dihvo vo Jesucristo man, a denda ne, te metah yahino Dendiohs nchuhn man. ⁵Uvo, nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo man, nducote quenun Vaco Nda yahn Dendiohs uvo man ne, chenan ino vo che ndeva Dendiohs uvo. ⁶Che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua rigonun chihve a chenan seña uvo, o hua. Che rigonun chihve ne, che cotahno vo ihyan min man, cuahtenant cumo vo vedeyahino man.

⁷Ro menan me ne, ama ndahca dinahn nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Man ne, ¿duh rinun nchuhn che cuacotahn ne? ⁸Dendiohs, ihyan min che tendahnun ye nchuhn ne, a ndero ndi che ndiyu ihyan min din ye che ndacorune vederendededadino yahn ne.

⁹Cuedevano nchuhn te ndudo yahn sahn min che rinun se nchuhn ne, anduhneca tahsihn ya che rendih van nducuahn yache. ¹⁰U ne, quenan ino Dihvo vo Jesucristo che din ye che quendi nchuhn ndudo che chicuáhn nchuhn. Me adecoduhno sahn min che rinun se nchuhn ne, va che din Dendiohs castigo sahn.

¹¹Dihno, u ne, hua rihquentiyón ihyan che conan seña ihyan, quendi ye ley che dirun Moisés, te ndete che tihca redín ne, ihyan nación yáhn nde hua din tan ye nducó man, nde hua co tan ye che rahndudó che quenan yah Dihvo vo Jesucristo nan cruz cava nducoyaco vo man. ¹²Sahn che vatechica se rinun se nchuhn che conan seña nchuhn ne, tahque ndahca che ama yune no cahca nduh se sahn.

¹³Me nchuhn dihnó ne, a din Dihvo vo Jesucristo che vateman ino ne. Ametah va che cah rihn ne nchuhn, dinahn ne che rihquentiyon ley ndico me. Ate hua ndedecadino ne che nducote a vateman ino ne ne, co cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuah**tendihco** ne nunde. Tahque ndah ne, numacuahn vedeyahino cuinan ama tama ne vih, ¹⁴te vederihquentiyon yahn Dendiohs che menan vihca ne, tuhca: “Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahine man di.” ¹⁵Ate ndete che van man nchuhn condinun condinahno ne vih ne, cuihco ne cudado, te denan co ndache nducoyaca ne, ne din vi ama tama ne yahn vih.

**Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rihca tan che
quendi vo vedeyeno yahn man vo**

¹⁶Ráhn rí nchuhn che dinahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs cava che hua ndaca yune che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuah**tendihco** ne nunde, ¹⁷te nduco chemin ne, recah ndache ne Vaco Ndah yahn Dendiohs. Chemin che hua ndahca che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuah**tendihco** ne nunde. ¹⁸Ndete che recah yune ne che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, ametah quenan cuma che dinahn ne vederihquentiyon yahn ley che dirun Moisés.

¹⁹A ndero ndi ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde, te ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, redin ye dehtenduh che chihnga man, metah vedecuihno nan ye man, ²⁰rendeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, redin cuah ye man, rendihche tan ye vih man, rahte canda ye nduco vih man, redin dihta ye man, ri tan ye man, redin cheche chedave yahn ye nduco ihyan chenahn man, rihco canda ye van ihyan man, ²¹redin ve ye man, rihno ye vih

mān, rahtechica coh ye mān, a cuđado che reh no ye vate ye mān, a ndeh nān ca nunde chemin chan rahtendihco ye mān. Ndaconan riyāhvé nchuhn te nducoyáca ihyan chemin chan ne, hua nedin yahn Dendiohs ihyan.

²²Ate ihyan che recāh yune ye che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, tuhchan ye: Chenan cuma ye vedeyahino mān, vedeyeno mān, ndahcā chenan ye nduco ihyan chenāhn mān, chahtino ye mān, ndah ihyan ye mān, redinahn ye ndudo yahn ye mān, ²³necun ye mān, hua riquendi ye vedeyeno yahn mān ye, rahtendihco ye nunde mān. Ihyan chahn ne, rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne ametah quenan cuma che dinahn ye ley che dirun Moisés. ²⁴Ihyan chahn ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo ihyan, ne ametah riquendi ye vedeyeno yahn mān ye, rahtendihco ye nunde. ²⁵Nducote a ndacorun Vaco Ndah yahn Dendiohs vederendededadino yuhn vo, ndo vo anduhnečā ihyan ra ne, nahm che nān nducuahn che redin vo ne, din vo nduhcā che nahm. ²⁶Hua din yahn che din cun vo mān, din ve vo mān, ndāca yune che co tān āma tāma vo nduco vih.

Nduhcā che nahn che cuahitechico vo

6 ¹Dihnó, ndete che āma cha ihyan vān nchuhn denān condihco ye nunde ne, nchuhn che redinahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, coyāhve ne ihyan nduko rino nduko ndah cāva che nto ino ye nunde min, ndāca ye vederenchahco. Nahn che āma ndah cāhco āma tāma ne cuđado, te denān nduko ne condihco ne nunde. ²Cuinan āma tāma ne vih, te tihcā rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo. ³Ndete che rāhco āma cha nchuhn che āma rigonun chihve ne cuahn che hua cuāco ne, rihncgeh mān ne nchuhn. ⁴Quenan cuma che ndededadino queri āma ne yahn dehtenduh che redin ne, hua rendotenan che cuā cuande ne ihyan chenāhn. Me ndete che runecāde ne ne, va deh cuande che co yeno ne. ⁵Tihcā, te queri āma ihyan ne, cāh rihm mān nunde yahn ye ihyan.

⁶Ihyan che rahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nahm che dāma co ye nduko ihyan ricuahn yahn ye, din ye dehtenduh che runecāde.

⁷Hua co nchuhn chevāh cā tundo, ndededadino ne che co cahncheh ne Dendiohs, te tuno ca nunde yahn ihyan ne, a

tihca va che nedihve ye. ⁸Ndete che cuahitechica ye vedeyeno yahn man ye, cuahrendihco ye nunde ne, va che conda ye. Ate ndete che dinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, cuahtenant ye vahchetero numacuahn ro. ⁹⁻¹⁰Chemin che quenan cuma che numacuahn chedave yuhn vo din vo che ndah nduco nducoyaca ihyan, menan vihca nduco ihyan che dama ritahno vo nduco ye Dihvo vo Jesucristo, te ndete che tihca din vo cuahn dama ne, ndeva Dendiohs uvo.

¹¹Condihche nchuhn nduhca che a ndero ndi che ama rahte letra redirun man yahn ne. ¹²Sahn che redin se fuerza nchuhn che conan seña nchuhn ne, tihca redin se, te nahm se che quendah yavenan se nan ihyan nación yahn Israel man, hua nahm se che din tan ye nduco se yahn che rahndudo se che quenan yah Dihvo vo Jesucristo cavo vo man. ¹³Sahn chahn ne, chenan seña sahn, ate hua redinahn se nducuahn che rihquentiyon ley che dirun Moisés. Che nahm se che conan seña nchuhn ne, atenan cava che din yade se che sahn chahn chihquentiyon se che conan seña nchuhn. A chemin che vedeyeno yahn se. ¹⁴Ate u ne, atenan che chih Dihvo vo Jesucristo, quenan yah ye nan cruz, ndedevahn ye u ne, a chemin no che vedeyeno yah, te nduco chemin chihcomán che quechicá vedeyeno yahn man, quendihcó nunde. ¹⁵Uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua dehve din yahn a chenan seña uvo, o hua. Che rigonun chihve ne, che ndacorun vo vederendedecadino yuhn vo, ndo vo anduhneca ihyan ra. ¹⁶Nducoyaca ihyan che redinahn ye vederihquentiyon cuh man, ihyan chenahn che namin ndi cuande ye van ihyan yahn Dendiohs man ne, ricá Dendiohs che din yahino ye ihyan, din ye che ndahca cuahtenant ye.

¹⁷Che cuahn ca ne, ametah náhn che denduh nde ama nchuhn u nduco vedetundo yahn ne che ritahno ne yahn sahn chahn. Cuedevano nchuhn te che chenan muhn chenan min yato u ne, a yahn che redín ntion yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹⁸Dihno, Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.